РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ГАРАНЦИЯ ЗА МЛАДЕЖТА

2014 – 2020 г.

(Приет от Министерския съвет на 18 декември 2013 г.,

актуализиран на 23 април 2014 г.)

София

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. **Обосновка**
2. **Изпълнение на схемата за Гаранция за младежта на национално ниво**
   - 2.1. **Национална гаранция за младежта на Р България, съгласно Препоръка на Съвета на ЕС от 22 април 2013 г.**
   - 2.2. **Партньорски подходи**
   - 2.3. **Ранни интервенции и активиране**
   - 2.4. **Подкрепящи мерки за интегриране на пазара на труда**
3. **Финансиране**
4. **Оценка и непрекъснато подобряване на схемите**

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ	Агенция по заетостта
ВУ	Висше училище
ДПП	Държавен план прием
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСГРАОН	Национална система за гражданска регистрация на физическите лица в Република България
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЗПОО	Закон за професионалното образование и обучение
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИКЦ	Младежки информационно-консултантски центрове
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОН	Министерство на образованието и науката
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НПДЗ	Национален план за действие по заетостта
НПИЕГМ	Национален план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта
НПО	Неправителствени организации
НРС	Наблюдение на работната сила
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Р България
НССЕИВ	Национален съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерския съвет
НЦЕМПИ	Национален център „Европейски младежки програми и инициативи”
ОП РЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
ОСЗ	Обществени служби за заетост
РИО	Регионални инспекторати по образованието
СОП	Специални образователни потребности
ЦА	Централна администрация
ЦПО	Център за професионално обучение
EMCO	Комитет по заетостта
ESCO	Европейска класификация на уменията, компетентностите, квалификациите и професиите
EURES	Мрежа за сътрудничество между службите за заетост в страните от Европейското икономическо пространство - EURopean Employment Services

NEET	Младежи, които не са в образование, заетост или в обучение (Not in Education, Employment or Training)

1. Обосновка

Стабилният икономически растеж и високата инвестиционна активност в пред-кризисния период доведоха до значително нарастване на броя на заетите лица в страната и спад на коефициента на безработица до рекордно ниско ниво от 5.6%[1] през 2008 г. Въпреки наблюдаваното подобрение в основните показатели на пазара на труда, през разглеждания период нивото на безработица във възрастова група 15-24 г. надхвърляше значително средната за българската икономика стойност, достигайки до 12.7%. С настъпването на икономическата криза и последвалото бавно икономическо възстановяване заетостта започна да намалява и доведе до значително увеличение на безработицата в т.ч. и сред младежите. Разгледано общо за страната, коефициентът на безработица се повиши до 12.9% през 2013 г., а сред най-силно засегнатите от кризата групи бяха лицата на възраст 25-34 г. и 35-44 г., при които нивото на безработица възлезе на 28.4% и 15.3%, съответно.

Фиг. 1: Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години по възрастови групи

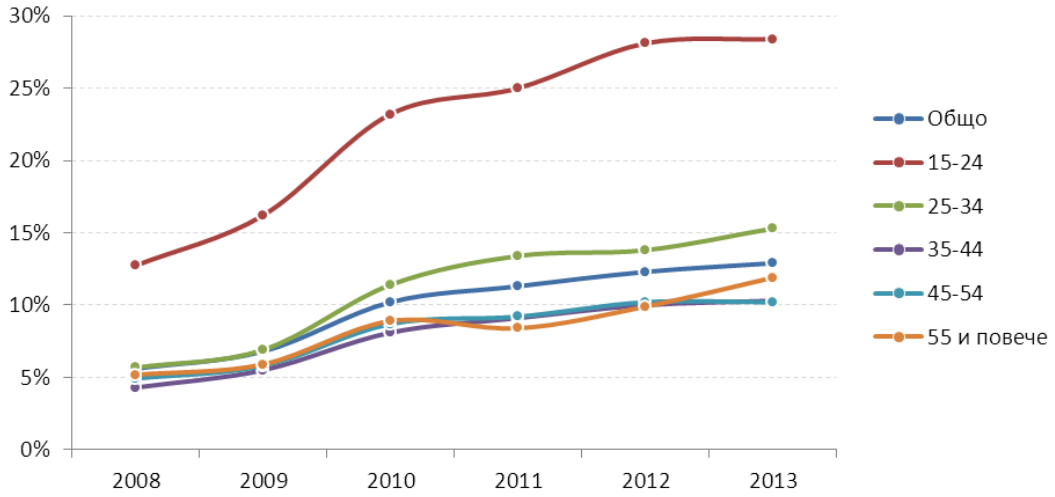

Източник: НСИ (НРС)

През 2013 г. броят на безработните във възрастова група 15-24 г. достигна 65.1 хил. души и се понижи с 6.6% спрямо предходната година. Въпреки наблюдаваното подобрение, през разглеждания период България се характеризираше със значително по-високо ниво на младежка безработица спрямо отчетената средна стойност за страните от ЕС-28[2] (28.4% спрямо 23.3%). По данни на Евростат, делът на младежите в разглежданата възрастова група, които не работят и не учат възлезе на 21.6% и остава сред най-високите в сравнение с останалите държави-членки, надхвърляйки с 8.1 п.п. средноевропейското ниво.

Развитието на младежката безработица по райони на планиране[3] показва, че коефициентът на безработица в разглежданата възрастова група надхвърля средното за страната равнище в пет от шестте статистически региона. През 2012 г. най-висок коефициент на младежка безработица е отчетен в Североизточен район (36.1%), а най нисък в Югозападен район (17.3%).

Фиг. 2: Коефициент на безработица на населението на възраст 15-24 години по райони на планиране

---

[1] *Годишни данни от Наблюдението на работната сила (НРС), провеждано от НСИ.*

[2] *По данни на Евростат.*

[3] *Според класификацията на териториалните единици за статистически цели NUTS-2, съгласно изискванията на Евростат.*

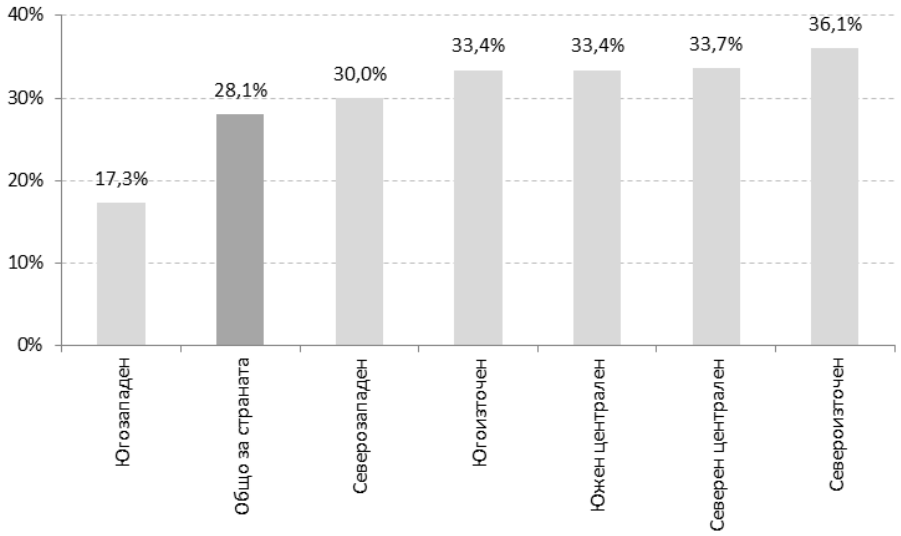

Източник: Евростат

Младежите на възраст 15-29 г. се явяват целева група в контекста на политиката по насърчаване на заетостта, съгласно националното законодателство. През 2013 г. средният брой на лицата в тази група възлезе на 128.9 хил. души и остана непроменен спрямо предходната година, докато коефициентът на безработица се е повишил с 1 п.п. до 21.8%.

По данни на административната статистика на Агенцията по заетостта (АЗ) регистрираните в бюрата по труда безработни младежи се характеризираха със силно възходяща динамика от 2008 до 2012 г. През разглеждания период безработните лица на възраст до 29 г. са се повишили със 76.6%, а тези на възраст до 24 г. със 79.5%. През 2013 г. развитието на младежката безработица бе значително по-благоприятно. Броят на безработните младежи до 29 г. възлезе на 74.7 хил. души или 1.5% по-нисък от 2012 г., а броят на безработните лица до 24 г. бе 35.5 хил. души и остана почти непроменен спрямо предходната година. В резултат от наблюдаваното подобрение относителните дялове на разглежданите две възрастови групи в общия брой безработни също отчете понижение, достигайки до 20.1% и 9.5%, съответно.

Фиг. 4: Брой безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда

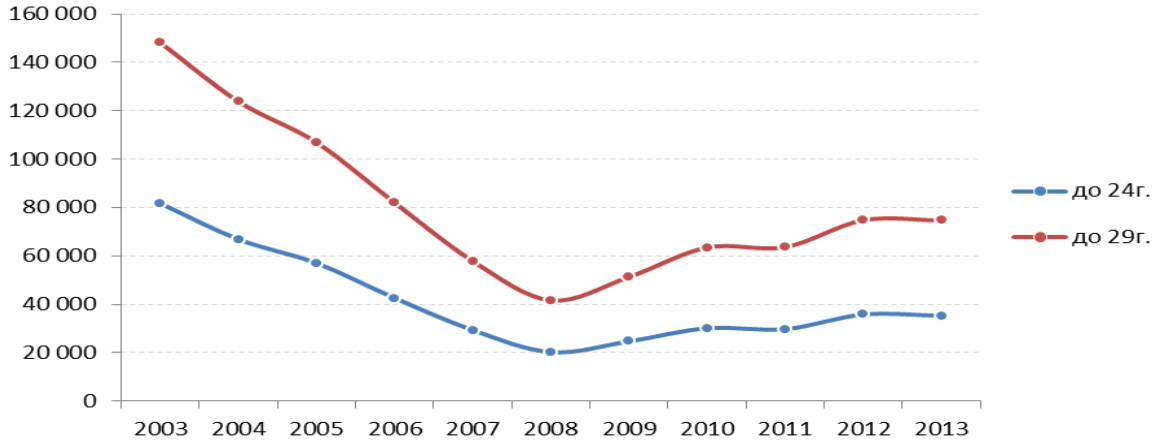

Източник: АЗ

От гледна точка на продължителност на безработицата, отчетеното подобрение се обуславяше преди всичко от по-ниския брой безработни младежи с регистрация до 4 месеца. През 2013 г. броят на безработните лица до 29 г. с регистрация до 4 месеца се е понижил с 5.9% спрямо

преходната година, а във възрастова група до 24 г. е отчетено намаление от 8.9%. При продължително безработните младежи за повече от една година се наблюдаваше слабо увеличение. През разглеждания период броят на продължително безработните младежи до 29 г. е нараснал с 1.9%, а този на продължително безработните младежи до 24 г. с 1.3%.

От съвкупността на безработните лица до 29 г. делът на тези с регистрация до 4 месеца възлиза на 26.5%, а на продължително безработните достига 13.6%. Във възрастовата група до 24 г. разглежданите отношения са по-ниски и възлизат на 13.4% и 5.6%, съответно.

Ниският образователен статус и липсата на квалификация се явяват сред ключовите фактори, определящи високото ниво на младежка безработица в страната. Наблюдаваната неблагоприятна образователна и професионална структура прави младите хора неконкурентоспособни на пазара на труда, имайки предвид, че работодателите освобождават предимно нискоквалифицирана работна сила в условията на несигурна икономическа среда. През 2013 г. структурата на безработните до 29 г. по образователен статус показва водещ дял на лицата с основно и по-ниско образование (46.6%) и средно образование (41.4%) в т.ч. средно специално (26.6%), докато безработицата при младежите с висше образование е значително по-ниска (12%). Подобни тенденции се наблюдават и в съвкупността на безработните лица до 24 г. В образователната структура на безработните до 24 г. лицата с основно и по-ниско образование обхващат 48.6% от общия брой младежи в разглежданата група, следвани от тези със средно (44.4%) в т.ч. средно специално (28.2%) и с висше образование (7.0%).

Източник: АЗ

Профилът на безработните младежи по професионалния статус свидетелства за водещ дял на лицата без специалност и професия като през 2013 г. стойността на разглеждания показател за безработните до 29 г. възлиза на 61%, а за тези до 24 г. достига до 64%.

Източник: АЗ

В допълнение към изброените структурни фактори причините за младежката безработица и по-ниска активност на пазара на труда включват също и липсата на професионален и/или трудов опит, липсата на ключови умения и трудови навици, преждевременно напускане на училище, както и загубата на трудова мотивация поради продължителен престой без работа.

Наблюдаваното подобрение през 2013 г. бе преди всичко свързано с изпълнението на Националната инициатива „Работа за младите хора в България" 2012-2013 г., адресираща мерки, които взаимно се допълват и ангажират всички заинтересовани страни в т.ч. държавни институции, социални партньори и общини. С Инициативата стартираха активни мерки за създаване на работни места с перспективи за качествена и устойчива заетост, мерки за повишаване на пригодността за заетост, които отчитат бъдещите тенденции в развитието на пазара на труда, услуги по информиране и консултиране, които с настоящият план ще бъдат продължени.

2. Изпълнение на схемата за Гаранция за младежта на национално ниво.

2.1 Национална гаранция за младежта на Р България, съгласно Препоръка на Съвета на ЕС от 22 април 2013 г.

Националната гаранция за младежта на България предвижда, че всеки млад човек на възраст от 15 до 24 години вкл. ще получи качествено предложение[4] за: работа, продължаване на образованието, чиракуване или стаж, в рамките на 4 месеца след като остане без работа или напусне системата на формалното образование.

За младежите, регистрирани в бюрата по труда, предложение ще бъде отправяно до края на 4-тия месец от регистрацията им.

[4] В условията на недостатъчно предлагане на свободни работни места, качественото предложение за работа ще отговаря на възможно повече от следните критерии: да съответства на образованието/квалификацията на младежа, да е подходящо за здравословното му състояние, да е съобразено с индивидуалния профил на младежа, да предлага устойчивост на заетостта, да отговаря на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд, да дава възможност за индивидуалното развитие на младежа. Качественото предложение за младежите от 15 до 18 г. ще бъде свързано преди всичко с връщане в образователната система, както и включване в продължаващо образование и обучение и чиракуване. Качественото предложение за обучение ще отговаря на възможно повече от следните критерии: да е съобразено с профила и нагласите на младежа, да е търсено на пазара на труда, да е обвързано с конкретно работно място.

На всеки регистриран в бюрата по труда безработен младеж ще бъде изготвен индивидуален план за действие, в който ще се определи и неговия профил. Съобразно този профил младежът ще получи качествено предложение за работа (субсидирана или на първичния пазар на труда) или за обучение (обучение за професионална квалификация, за придобиване на ключови компетентности; за продължаване на образованието). В процеса на работа с младежите, като инструменти за повишаване на тяхната пригодност за заетост, подпомагане личния избор и информираност, ще се предоставят още професионално ориентиране, кариерно консултиране и мотивационно обучение.

Националната гаранция за младежта на България ще се реализира поетапно. През 2014 г. с приоритет ще се финансира обучение и заетост на младежите до 24 г. вкл. с основно и по-ниско образование (преждевременно напуснали образователната система), чиято регистрация в бюрата по труда е с продължителност до 4 месеца включително. Посочената група младежи е с най-висок относителен дял в образователната структура на регистрираните безработни младежи до 24 г. вкл. За младежите с висше и средно образование, с продължителност на регистрацията в бюрата по труда до 4 месеца включително, ще се финансира започването на първа работа (стажуване). На младежите със средно образование ще се предлага и включване в обучение за придобиване на професионална квалификация.

Младежите, които не работят и не учат, и не са регистрирани в бюрата по труда, ще бъдат информирани относно възможните услуги, които могат да ползват след регистрация в бюрата по труда, в срок до един месец след получаване на индивидуалните им данни и адрес за кореспонденция в институцията или организацията, която ще осъществява тяхното активиране. За тези младежи са възможни няколко „пътеки" за активиране и интегриране на пазара на труда, съобразно индивидуалния им профил и лична преценка: (1) насочване към местни училища и/или към РИО за връщане в образователната система; (2) насочване към местната дирекция „Бюро по труда" за регистрация и ползване на предоставяните там услуги за заетост, стажуване, чиракуване и обучение; (3) насочване към организирани трудови борси, местни обединения за сътрудничество, образователни панаири и други неформални форми за подкрепа търсенето на работа или включване в обучение; (4) насочване към частни трудови посредници и предприятия за временна заетост като възможност за реализация на трудовия пазар без посредничеството на обществената служба за заетост и използване на информационните технологии, както за търсене на свободни работни места, така и за подготвяне на документи за кандидатстване и за електронно кандидатстване.

За неактивните младежи – не учещи, не работещи, без регистрация в бюрата по труда са предвидени дейности, които ще се реализират с партньорски подход. За тяхното идентифициране и осъществяване на контакт ще се използва информация от МОН, за незаписалите следваща образователна степен или следващ клас на образование младежи и от ЕСГРАОН службите (дирекции „Гражданска регистрация и административно обслужване") на общинските администрации, за техните адреси. През 2014 г. трудовите посредници от бюрата по труда ще информират всеки от тези младежи относно предоставяните в бюрото по труда услуги, а след 2014 г. информация ще бъде предоставяна и от други организации. Дейността на трудовите посредници - ромски медиатори, работещи в бюрата по труда, ще бъде насочена към ромските младежи. Ще се сътрудничи и с неправителствени организации, работещи в сферата на интеграцията на ромите, които биха били полезни за контакт и посредничество с общността.

Изпълнението на националната гаранция за младежта стартира през януари 2014 г. с мерки и програми, финансирани със средства от държавния бюджет. През 2014 г. се предвижда стартиране на схеми, насочени към младежите, финансирани със средства от ЕСФ, вкл. средства по Гаранцията за младежта, съгласно Инициативата за младежка заетост (Youth Employment Initiative).

До 2020г. дейностите ще се финансират от държавния бюджет и с европейски средства, съгласно националните планове за действие по заетостта за съответната година. Изпълнението на НПИЕГМ в Югозападния регион като цяло не се финансира със средства от

Инициативата за младежка заетост, а предимно със средства от държавния бюджет. Възможно е 10% от финансирането за Гаранцията за младежта, съгласно Инициативата за младежка заетост, да се използва за финансиране на райони на по-ниско ниво от ниво NUTS 2 (район за планиране), в рамките на недопустимият Югозападен регион.

В резултат на реализиране на Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта 2014 – 2020 г. се очаква да бъдат постигнати следните резултати към края на 2015 г.

- Намаляване равнището на младежка безработица (15-24 г.) до 27.2%.
- Намаляване относителния дял на младежите на възраст 15-24 г., които не са в заетост, образование или обучение от общия брой младежи в същия възрастов интервал (NEET rate) до 20.5%.
- Повишаване относителния дял на регистрираните безработни младежи (15-24 г.), които са включени в обучение или заетост от общия брой регистрирани безработни младежи до 50%.

2.2 Партньорски подходи[5]

За успешно и резултатно изпълнение на Националния план ще се работи в партньорство между институциите и организациите, посочени в таблица 2.2. от Плана.

Националният план ще се изпълнява от отговорните държавни институции, социалните партньори, местните власти, младежките организации. Координационен съвет ще координира и ще осъществява мониторинг на изпълнението на Плана. Съветът ще се ръководи от министъра на труда и социалната политика, който ще определя неговия поименен състав. В състава на Съвета ще участват представители на министерства, на национално представителните организации на работниците и служители, на работодателите, на младежките организации и на Националното сдружение на общините в Република България. В срок до един месец от конституирането на Координационния съвет, той ще приеме правилник за дейността си, в който ще се определя редът за работата на Съвета. За координиране изпълнението на НПИЕГМ на регионално и местно равнище ще отговарят директорите на дирекции „Регионална служба по заетостта" и на дирекциите „Бюро по труда". За изпълнение на дейностите в рамките на НПИЕГМ ще бъде подписано национално рамково споразумение между съответните министерства, НСОРБ, национално представителните организации на работодателите, на работниците и служителите, на младежите и други отговорни организации. Споразумението ще определи отговорностите и поетите ангажименти от страна на посочените институции и организации, в т.ч. по отношение на идентифицирането и активирането на младежите, които не работят, не учат и не са регистрирани в бюрата по труда, включително и на тези, които никога не са учили. Сред ключовите ангажименти ще са:

- провеждане на информационна кампания за целите и същността на Националната гаранция за младежта в контекста на Европейската гаранция за младежта; разпространение на материали, брошури, информиране чрез медиите, Интернет страници, социални мрежи и др.

-предоставяне на информация от МОН на МТСП относно младежите, преждевременно напуснали и рано отпадналите от образователната система;

- подкрепа от НСОРБ, посредством местните власти, за идентифициране на младежите, отпаднали от образователната система, както и на тези, които никога не са посещавали училище;

- с активното участие на Министерството на младежта и спорта ще бъдат идентифицирани активни неправителствени организации в страната, които реализират младежки дейности и услуги, за идентифициране на младите хора, които не са нито в заетост, нито в образование и обучение. Организациите ще предприемат действия за тяхното активиране за регистрацията им в бюрата по труда, включително чрез услуги по местоживеене от младежки работници (активен диалог с всеки млад човек чрез предоставяне на информация и индивидуална консултация, реализиране на групови семинари за промяна на нагласите и социално включване). Съвместно с партньорите ще бъде разработена и конкретна методология, относно работата, в рамките на партньорската мрежа, за идентифициране и активиране на младежите, отчитаща спецификата за работа с различните групи млади хора в неравностойно положение, които не са нито в заетост, нито в образование и не са регистрирани в бюрата по труда, и съобразена с европейските

[5] НПИЕГМ е разработен от междуведомствена работна група, в чийто състав участваха представители от министерства (МТСП, МОН, ММС, Министерството на икономиката и енергетиката, Министерството на регионалното развитие, Министерството на земеделието и храните, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията), работодателските и синдикалните представителни на национално равнище организации и НПО. В рамките на процедурата по одобряване на НПИЕГМ от Министерския съвет той бе одобрен от Националния съвет за насърчаване на заетостта и Националния съвет за тристранно сътрудничество (трипартитни консултативни органи), както и от всички министерства.

стандарти за младежка работа. На база на разработената методология ще бъдат обучени младежки работници[6] (медиатори);

- осъществяване на контакт с идентифицираните младежи, предоставяне на информация относно възможните услуги, предоставяни в бюрата по труда. През 2014 г. ще стартира работата с идентифицираните младежи като ще се осъществява от мениджърите на случай (кейс-мениджъри) в бюрата по труда, както и от трудовите посредници, определени да работят с младежи. С разработването на методологията за работа на партньорската мрежа, тези дейности могат да се осъществяват, както от МИКЦ (администрирани от Национален център „Европейски младежки програми и инициативи" в рамките на подпрограма 1 от Националната програма за младежта), местните организации на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, така и от младежки организации. Специфичен аспект на тази дейност ще бъде личния контакт с младежите, както и подхода представители на институциите/организациите да отидат при младежа;

- действията за активиране на младежите ще са насочени към включването им в заетост, чиракуване, стажуване или обучение. Трудовите посредници ще предоставят информация за посредническите услуги по заетостта, организирани и предоставяни от бюрата по труда на младежите, идентифицирани като неработещи и неучещи (съобразно чл. 21а от Правилника за прилагане на ЗНЗ). За младежите от 15 до 17 г. вкл. усилията ще са насочени, съобразно индивидуалния им профил, към връщането им в образователната система включително и огрaмотяване.

Действията за интегриране на пазара на труда, насочени към регистрираните в бюрата по труда безработни младежи, ще се осъществяват от МТСП посредством АЗ. АЗ ще събира и обобщава данните за работата с регистрираните безработни младежи до 24 г. включително и до 29 г. включително. Данните ще представят информация по всички действия (услуги, програми и мерки), изпълнявани от АЗ, както и такива, изпълнявани от социалните партньори, в контекста на годишните НПДЗ. АЗ ще събира и обобщава данни и относно регистрираните безработни младежи в бюрата по труда, в зависимост от продължителността на регистрацията им, образователната и професионалната им структура, до 24 г. включително и до 29 г. включително.

Агенцията по заетостта е институцията, която си сътрудничи с организациите партньори по дейностите за активиране и самостоятелно осъществява връзка с младите хора за тяхното регистриране в бюрата по труда и ползване на възможностите за обучение и работа. В този процес е решаваща активната работа на трудовите посредници, ромските медиатори, психолозите и мениджърите на случай (кейс-миниджърите) с младежите, и контактуването с работодатели за осигуряване на работни места и постоянен обмен на информация между тях и младежите. При изпълнение на мерките за интеграция на пазара на труда Агенцията по заетостта ще работи целенасочено за изпълнение на Националната гаранция, а именно – през 2014 г. с приоритет да се финансира обучение и заетост на младежите до 24 г. включително с основно и по-ниско образование (преждевременно напуснали образователната система), чиято регистрация в бюрата по труда е с продължителност до 4 месеца включително. За младежите с висше и със средно образование, с продължителност на регистрацията в бюрата по труда до 4 месеца включително, ще се финансира започването на първа работа (стажуване). Инструкции за работа с младежите ще се съдържат в методологията относно работата, в рамките на партньорската мрежа, за идентифициране и активиране на младежите. При работата с младежите трудовите посредници, ромските медиатори, психолозите, мениджърите на случай и другите служители в бюрата по труда, работещи с клиенти, съобразяват дейността си с Методическото указание "Оказване на специализирано индивидуално консултиране, насочено към решаване на специфични проблеми на младежите до 29 години, регистрирани в дирекции „Бюро по труда", в т.ч. при работата с младежи с увреждания и младежи от уязвими етнически общности като

[6] По смисъла на Закона за младежта

ромите. Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта дава указания за изпълнението на Националната гаранция от териториалните поделения.

Таблица 2.2: Ключови институции, които ще подкрепят и допринасят за изпълнението на Националния план за прилагане на Гаранцията за младежта

Име на ключовата институция/организация	Вид на институцията/ организацията	Ниво на отговорност	Роля в изпълнението на Гаранцията за младежта	Осигуряване на успешно партньорство
Министерство на труда и социалната политика (МТСП)	Държавна администрация	Национално	МТСП отговаря за цялостната организация по разработване и изпълнение на Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта.	Ще предлага за обсъждане всички инициативи, финансирани с държавния бюджет, в рамките на Националния съвет за насърчаване на заетостта. Ще осигури техническото обслужване на Координационния съвет за изпълнение и мониторинг на НПИЕГМ. Координира изпълнението на механизма за включване на резултатите от прогнозите за търсенето и предлагането на труд в България при разработване и провеждане на държавната политика. Ежегодно изпраща годишните доклади с прогнозите за търсенето и предлагането на труд в България, одобрени от министъра на труда и социалната политика, на всички министерства и други институции и на областните администрации. Те разпространяват документа сред своите структури и използват резултатите и прогнозите в своята дейност при планиране на политиките и разработване на бюджетните прогнози. Управляващият орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007 – 2013 г. в МТСП ще осигурява подкрепа за интегрирането на младежи на пазара на труда и включването им в обучение в рамките на действащи по ОП схеми и ще подготвя, управлява и изпълнява нови такива в рамките на новата оперативна програма за периода 2014 – 2020 г.
Агенция по заетостта (АЗ) и Регионални служби по заетостта дирекции „Бюро по труда”	Изпълнителна агенция към МТСП	Национално Местно	АЗ отговаря за изпълнението на активната политика на пазара на труда, вкл. и насочените към младежите програми и мерки. АЗ отговаря и за разработването и изпълнението на схеми за заетост, обучение, стажуване и чиракуване, за насърчаване на териториалната мобилност и др., насочени към младежите, в контекста на ОП РЧР 2007-2013г. и 2014-2020г. АЗ, посредством териториалните си поделения ще предоставя услуги за заетост, както на регистрираните безработни младежи, така и на неработещи и неучещи младежи, идентифицирани по информация, предоставена от МОН за рано отпадналите и преждевременно напусналите образователната система младежи, след регистрация в бюрата по труда.	Съветът към изпълнителния директор на АЗ ще подпомага изпълнението на НПИЕГМ. Съветите за сътрудничество към дирекциите „Бюро по труда“ ще подпомагат изпълнението на НПИЕГМ. Дирекциите „Бюро по труда” ще инициират създаването на екипи на местно ниво между отговорните организации и институции за реализация на НПИЕГМ.

			Трудовите посредници ще предоставят информация за посредническите услуги по заетостта, организирани и предоставяни от бюрата по труда на младежите, идентифицирани като неработещи и неучещи (в изпълнение на чл. 21а от Правилника за прилагане на ЗНЗ). Във всяко бюро по труда ще бъде определена фокусна точка – трудов посредник, който ще работи целенасочено с младежи. Директорите на бюрата по труда координират изпълнението на НПИЕГМ в общините, които обслужват. Директорите на РСЗ координират процеса на изпълнение за областите, които обслужват. В краткосрочен план подобряването на съгласуваността между предлагането и търсенето на знания и умения ще се реализира чрез провеждане на ежегодно наблюдение от Агенцията по заетостта сред работодателите за проучване на техните потребности от работна сила с определени характеристики и на тази основа ще се планират и организират обучения за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности от безработните младежи.	
Министерство на образованието и науката (МОН) и Регионални инспекторати по образованието(РИО) и Училищата	Държавна администрация Териториална администрация на Министъра на образованието и науката Училище-юридическо	Национално Регионално Местно-училищно	МОН изпълнява НПИЕГМ относно дейностите в областта на образованието, обучението и възпитанието в детските градини, училищата и обслужващите звена и за степените на образование; осигуряването на достъп и качество на образованието и обучението, превенцията на ранното отпадане от образование и връщането в системата на образованието, и реализирането на националните и европейските политики за образование и обучение на децата, учениците и младите хора. МОН ще допринася за изпълнението на НПИЕГМ и посредством дейността на Центъра за развитие на човешките ресурси – второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на образованието и науката, в контекста на функциите на Центъра, свързани с участието на България в програма „Еразъм+” на ЕС в областта на образованието, обучението, младежта и спорта. Администрация за управление и контрол на училищната система на територията на региона. Пряко отговаря за достъпа до училищно образование и за осигуряването	Изпълнява Стратегията за превенция и намаляване дела на отпадащите и преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020 г.). Конкретни мерки и дейности ще бъдат включени в разработвания с участието на всички заинтересовани страни План за изпълнение на Стратегията Изпълнява Стратегия за учене през целия живот (2014-2020) и Плана за действие в изпълнение на Стратегията за учене през целия живот. -РИО участва в разработването и прилагането на областните стратегии за развитието на региона. - В РИО се разработва държавния план-прием (ДПП) за държавните и за общинските училища, по предложение на ръководствата на училищата *съгласувано с регионалните структури по заетостта и тези на работодателите*. ДПП за държавните училища се утвърждава от министъра на образованието и науката, а за общинските – от началника на РИО. С Плана се утвърждават броят на учениците, профилите, професиите и формите на обучение за следващата учебна година.

	лице с нестопанска цел		на условия за успешно обучение и образование, за обхвата на учениците и за намаляване на дела на отпадналите, както и за реализирането на регионалните политики за професионалното образование, обучение в съответствие с потребностите на региона. - -Обхващането и задържането в училищно образование се реализира чрез координирани мерки за намаляване на отсъствията; за подобряване на успеха на учениците в риск от отпадане; за създаване на по-добри социални и материални условия в училище; за ангажиране на семейството и другите заинтересовани страни в този процес; -Профилите/професиите и формите на обучение в професионалните училищата и гимназии се съгласуват с потребностите пазара на труда на региона и с интересите на учениците.	- Стратегията/програмата за развитието на училището, се актуализира ежегодно в съответствие с политиките и мерките *в общината, региона, националните политики.* -Три пъти в годината директорът на училището предоставя информация за движението на учениците в РИО, а ежемесечно информира *общинската службата „Социално подпомагане”* за ученици, които са допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия и са получавали детски надбавки. - Директорът на училището и педагогическият съвет подготвят проект на план-прием за следващата учебна година, който *се съгласува в общината и се представя в РИО*. В обсъждането могат да участват представители на *училищното настоятелство*, на *ученическия съвет и други заинтересовани страни.*
Министерство на младежта и спорта (ММС)	Държавна администрация	Национално	ММС участва в процеса на разработване на национални и оперативни програми и други европейски и международни програми за младежта и конкретно в НПИЕГМ.	ММС ще изпълнява ключова роля в процеса на изпълнение на гаранцията за младежта като поддържа контакти и осигурява сътрудничество, както с държавните органи, ангажирани с младежката политика, така и с неправителствени организации, чиято дейност е свързана с реализирането на политики за младежки дейности. ММС ще предоставя информация на АЗ за резултатите от активирането на младите хора. Ще участва и в процеса на планиране и изпълнение и отчитане на политики, вкл. на областно и общинско ниво, насочени към младежите.
Национален център „Европейски младежки програми и инициативи” (НЦЕМПИ)	Юридическо лице към министъра на младежта и спорта	Национално	Насърчава, консултира, организира и координира участието на български младежки организации и институции в европейските и международните младежки програми и инициативи. Изпълнява Националната програма за младежта (2011 – 2015 г.)	НЦЕМПИ ще администрира проекти по национални и международни програми, финансирани от държавния бюджет, от Европейския съюз или от други международни организации. Ще събира и предоставя информация относно изпълнението на проектите за младежки дейности, които администрира. НЦЕМПИ ще консултира млади хора и младежки организации за реда и начина за кандидатстване и участие в администрираните от Центъра програми и инициативи.
Национален съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерския съвет	Консултативен и координиращ орган към Министерския съвет	Национално	Съветът подпомага Министерския съвет в разработването и провеждането на държавната политика по етническите и интеграционните въпроси. Съветът съдейства за сътрудничеството и осъществява координацията между държавните органи и неправителствени организации на български граждани, принадлежащи към етническите малцинства, както и	НССЕИВ подпомага изпълнението на Плана, съобразно неговите компетентности, съдейства за поддържане на контакти и осигуряване на сътрудничество с неправителствени организации, работещи в областта на ромската интеграция, както и участва в процеса по изпълнение и мониторинг на НПИЕГМ.

			НПО, които работят в областта на междуетническите отношения.	
Национално сдружение на общините в Р България	Юридическо лице с нестопанска цел – легитимен представител на местната власт	Местно	Представя местната власт в процеса на идентифициране на младежите, които не учат и не работят. Участва в процеса по определяне на механизма за обмен на информация и за осъществяване на контакт с идентифицираните младежи.	НСОРБ ще има ключова роля в процеса на идентифициране и осъществяване на контакт с младежите от групата на тези, които не учат и не работят. В резултат от обмена на информация – от МОН към МТСП относно незаписалите се в следващ клас и/или степен на образование младежи, за осъществяване на контакт с тях от службите ЕСГРАОН към общинските администрации ще е необходима информация за бюрата по труда, с помощта на която да бъде осъществен контакт с младежа и да бъде поканен за регистрация в бюрото по труда.
Национално представителни организации на работодателите в страната	Социални партньори	Национално	Национално признати за представителни работодателски организации, участващи активно в социалния диалог и защитаващи интересите на бизнеса в страната. На национално ниво участват като консултативни и конструктивни органи, предлагащи реформи, мерки, решения, инструменти и критерии, спомагащи за реализацията им. В проектите, изпълнявани от национално признатите за представителни работодателски организации ще се предлагат пакети от дейности, насочени към безработните младежи и за активирането им.	Участват в процеса на планиране на интервенции, насочени към младежите, в изпълнението на конкретни програми, както и в процеса на мониторинг на изпълнението на националния план. Популяризират Националната гаранция за младежта.
Национално представителни организации на работниците и служителите	Социални партньори	Национално	Неправителствени организации представляващи интересите на работниците и служителите в страната. Участват в социалния диалог на национално ниво – консултират, дават предложения и становища, изпълняват конкретни проекти за обучение и заетост. В проектите, изпълнявани от национално представителните организации на работниците и служителите ще се предлагат пакети от дейности, насочени към безработните младежи, както и за активирането им.	Участват в процеса на планиране на интервенции, насочени към младежите, в изпълнението на конкретни програми, както и в процеса на мониторинг на изпълнението на националния план. Популяризират Националната гаранция за младежта.
Центрове за професионално обучение, лицензирани от Националната агенция за професионално образование и обучение	Физически и юридически лица, регистрирани по съответния нормативен акт	Местно	ЦПО провеждат обучения за придобиване на професионална квалификация, обучения за придобиване на ключови компетентности и професионално ориентиране.	ЦПО в страната, лицензирани в Националната агенция за професионално образование и обучение ще участват активно в процеса по интегриране на пазара на труда, посредством обучаването на младежи за придобиване на професионална квалификация и ключови умения. ЦПО ще провеждат и професионално ориентиране.
Организации на младежите в страната	НПО	Национално и местно	Представляват интересите на младите хора в България. Участват в социалните и обществено-политическите процеси посредством диалог, сътрудничеството със съответните заинтересовани страни и институции, взимащи решения в младежката политика.	Младежките организации в страната ще бъдат привличани като партньор в работата с младежите и особено в процеса на активиране на младежите, които не учат и не работят. Популяризират Националната гаранция за младежта. Предоставят информация за постигнати резултати в работата с младежите.
Представители на организации на български граждани, принадлежащи към етнически малцинства, представени	НПО, работещи в сферата на интеграцията на ромите	Национално и местно	Сред дейностите им са подпомагане развитието и реализацията на ромите, в т.ч и младежите. Подкрепа за премахване на икономическите и социалните бариери, стоящи пред представители от този етнос. Изпълняват различни проекти, насочени към професионалното и	Представители от НПО, работещи в сферата на ромската интеграция участват в процеса по изпълнение и мониторинг на НПИЕГМ. Популяризират дейностите и инициативите по НПИЕГМ, особено в частта за активиране на неактивните младежи.

в НССЕИВ			личностното развитие на представители от ромския етнос.	Разясняват възможностите, които Плана предоставя, сред които: кариерно консултиране, професионални обучения, възможности за стажове и работа, както и осигуряват подкрепа и менторство на младежите, особено до регистрирането им в бюрата по труда. Участват в изграждането на устойчиви социални мрежи, включително чрез участие в инициирани от бюрата по труда местни екипи, които насърчават и подпомагат участието в образователни занимания, повишават културата на отговорност към обществото и насърчават наставничеството.

2.3 Ранни интервенции и активиране

Предотвратяването на преждевременното напускане и отпадането на младежи от образователната система е основна част на ранните интервенции. Действията ще бъдат в посока: повишаване на качеството на предоставяното образование и обучение, вкл. чрез въвеждането на нови форми на обучение; осигуряване на достъп до образование за всички; развитие на наставничеството, предоставяне на информация, професионално ориентиране и консултиране във връзка с избора на професия и/или продължаване на образованието, предоставяне на психологическа помощ и наставничество; предоставяне на възможности за придобиване на професионална квалификация на по-ранен етап за лицата, които не искат да продължат образованието си и искат да излязат на пазара на труда; предлагане и осигуряване на възможности за придобиване на професионална квалификация в училищна среда и др. Основна цел по отношение на младежите до 18 г. ще бъде връщането им в образование за завършване/придобиване на степен на образование или насочване към придобиване на професионална квалификация, с което шансовете за бъдеща заетост са по-големи.

Организирането и провеждането на широкообхватна политика по информиране на младите хора във връзка с избора на професия, кариерно развитие, потребности на пазара на труда, е от изключителна важност и ще се извършва възможно най-рано, преди излизането на младежите от образователната система. Всички млади хора ще получават информация, професионално ориентиране и консултиране в предпоследната година в училище. Ще се използват и мерките за ранно професионално ориентиране и насочване на младите хора към учителската професия, предвидени в „Националната стратегия за развитие на педагогическите кадри (2014-2020 г.).

Изграждането на система за ранно предупреждение относно младежи, с високи рискове от отпадане от формалната образователна система, ще даде възможност за започване на индивидуална работа с тях под формата на консултации, подкрепа (вкл. психологическа), работа с родителите, индивидуално ориентиране. Голяма роля в процеса ще има наставничеството – както индивидуалното, така и груповото.

За задържане на младежите в образователната система ще се въвеждат нови форми на обучение, с което образователният процес ще стане по-гъвкав и ще е възможно да се предоставят индивидуални пътеки за образование – дистанционна и комбинирана форми на образование. Ще се въведе нова възможност за придобиване на професионална квалификация в образователната система, чрез въвеждане на дуалното обучение – осъществяване на професионално обучение на работното място и теоретично обучение в образователна институция.

Осигуряване на възможност за завръщане на преждевременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение - дистанционна, вечерна, задочна, кореспондентска; участие на преждевременно напусналите училище в курсове за огрмотяване, допринасящи за социална интеграция и включване в пазара на труда; популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища.

Нормативно установени форми на обучение, различни от дневната, насърчават младите хора от рисковите групи да довършат образованието си. Такива форми са вечерната, задочната, индивидуалната, самостоятелната и кореспондентската. Ще се използва и възможността, осигурена посредством промяна в Закона за народната просвета от 2013 г., с която се въвежда и комбинираната форма на обучение за лица със специални образователни потребности. Промяната допринася за продължаване на образованието и обучението в системата на народната просвета.

Изграждането на национална система за валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и/или самостоятелно учене, ще предостави възможност и ще повиши мотивацията на младежите да използват разнообразни подходи и възможности за учене и придобиване и повишаване на професионалната квалификация. Валидирането ще предостави

възможност на младежите и за връщане обратно в образователната система с цел продължаване на образованието, придобиване на професионална квалификация. Валидирането ще улесни трудовата мобилност, както в рамките на страната, така и в ЕС.

Два пъти в годината МОН ще предоставя информация на МТСП за младежите, които са завършили определена степен на образование и не са се записали в следващата, както и за тези, които не са записали следващ клас без да са завършили съответна степен. С помощта на тази информация ще бъдат идентифицирани част от преждевременно напусналите образователната система младежи, както и тези, които са придобили образователна степен, но не са активни на пазара на труда. Общините, бюрата по труда, местните младежки организации, ще съставят планове за действие за идентифициране на тези младежи и за тяхното информиране за Националната гаранция, всяка институция или организация ще поеме ангажимент за информирането на определени младежи, за да се достигне до всеки един от тях.

План за действие на Националната стратегия за учене през целия живот 2014 – 2020 г. е одобрен от Министерския съвет в началото на април 2014г.

Разработен е и проект на Концепция за развитието на професионалното образование и обучение в България със срок за приемане месец август 2014 г., който се обсъжда. В тази връзка са предложени основните приоритетни направления, насочени към реформиране на професионалното образование и обвързването му с потребностите на пазара на труда: осигуряване на качество и ефективност; подобряване на възможностите за достъп до професионално образование и обучение; въвеждане на обучение чрез работа/дуално обучение; професионално образование и обучение в контекста на ученето през целия живот и засилване участието и отговорностите на всички заинтересовани страни за осигуряване на кадри с необходимата за икономиката квалификация.

Информираните младежи ще бъдат насърчавани да изберат от следните възможни „пътеки" за активиране за последващо интегриране на пазара на труда:

(1) Връщане в образователната система: в предоставяната информация, съобразно индивидуалния профил на младежа, рано отпадналите от формалната образователна система ще бъдат насочвани към местни училища и/или към РИО – институциите на местно ниво, които да подпомогнат индивидуално младежа за включването му в образователната система. Към тази „пътека" ще бъдат приоритетно насочвани младежите на възраст 15 – 18 години, с основна и по-ниска образователна степен.

(2) Регистриране в дирекция „Бюро по труда", където трудовите посредници ще ги информират относно услугите по заетостта, организирани и предоставяни от бюрата по труда. Във всяко бюро по труда ще има поне по един трудов посредник, специализиран конкретно за работа с младежи. След регистриране в бюрото по труда трудовият посредник ще започне индивидуалната работа за активиране на младежа. Той ще подпомага и останалите трудови посредници при работата им с безработните младежи.

(3) Насочване към организирани трудови борси, местни обединения за сътрудничество, образователни панаири и други неформални организации и/или събития за подкрепа търсенето на работа или включване в обучение. Основна роля в работата по тази „пътека" ще играят трудовите медиатори, НПО на младите хора, неправителствените организации, работещи в сферата на интеграцията на ромите и национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.

(4) Насочване към частни трудови посредници и предприятия за временна заетост като възможност за реализация на трудовия пазар без посредничеството на обществената служба за заетост. Младите хора, които не желаят да се регистрират в бюрата по труда към Агенцията по заетостта ще бъдат информирани за възможностите, които предлагат частните трудови борси и предприятията за временна заетост. Отново съществена роля за

насочването на младежите по тази „пътека" ще имат трудовите медиатори, НПО на младите хора, неправителствените организации, работещи в сферата на интеграцията на ромите и национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.

След регистрация в бюрата по труда към обществената служба за заетост, първата стъпка в работата ще бъде съвместно изготвяне от трудовия посредник и младежа на индивидуален план за действие, в който има профил на младежа за разкриване на неговите умения, компетентности и желания, както и конкретизиране на бъдещите действия със срокове и ангажименти. Важен елемент на индивидуалния план са конкретните ангажименти за действие и от двете страни – трудовия посредник и младежа. Индивидуалният профил ще бъде допълван и актуализиран при необходимост.

Следваща стъпка в процеса на активиране на младежа ще бъде предоставяне на професионално ориентиране и мотивиране от експерти в бюрата по труда или в лицензираните центрове за информиране и професионално ориентиране. Всеки младеж до 25 г. ще бъде включен в професионално ориентиране и мотивиране – индивидуално, в групи, онлайн, на място. Предоставяната информация ще бъде лесно достъпна и разбираема така че да е от максимална полза за младежа. Професионалното ориентиране ще бъде както с цел заетост, така и за идентифициране на потребностите от обучение въз основа на разработения индивидуален профил на младежа, представяне на възможности за обучение, вкл. възможности за „втори шанс" за образование, и насочване за включване в подходящо обучение. Включването в професионално ориентиране е важно от гл.т. осъществяването на избор, адекватен, както относно възможностите на младежа, така и по отношение търсенето на пазара на труда.

Особен акцент в работата по активирането на младежите ще бъде поставян в усилията за осъществяване на контакт и работа с младежи от уязвими етнически общности като ромите. Следвайки рамката на Европейския съюз за национални ромски стратегии, Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) използва името роми като обобщаващо, както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне. Продължава тенденцията част от хората, които околното население назовава „роми" или „цигани" да се самоопределят като българи, турци или румънци.

Трудовите посредници – ромски медиатори, работещи в бюрата по труда, ще продължат да изпълняват специфичните си функции по активиране на неактивни лица, като в работата си ще бъдат подпомогнати от психолозите и мениджърите на случай. Ще се търси и осъществява неформален контакт и разговори с младежи от ромски етнически произход в рамките на тяхната общност, без да се чака младежите да потърсят подкрепа и съдействие. В неформална обстановка и на достъпен език ще се обясняват възможностите, от които младежите могат да се възползват с оглед придобиването на образование/квалификация и включването в заетост. Съобразно преценките на медиатори, психолозите и мениджърите на случай, относно профила на младежите от ромски произход, ще им бъдат предлагани всички подходящи услуги и мерки. В ромските общности ще се работи, както индивидуално с всеки младеж, така и ще се организират неформални групови събирания, с участието на представители от инициирани от бюрата по труда местни екипи. В този процес активно ще се включат и представители от НПО, работещи в сферата на интеграция на ромите . В процеса по координиране изпълнението и мониторинга на НПИЕГМ ще участват, както представители на такива организации, така и представители от Секретариата на НССЕИВ, който е Национална контактна точка по изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите2012-2020. Те са включени в допълнения състав на Координационния съвет за изпълнение и мониторинг.

Подкрепата на неправителствените организации, работещи в сферата на ромската интеграция при работата с неактивните младежи от ромски произход ще цели предоставяне на информация относно възможностите за връщане в образователната система, както и относно продължаващото образование. Ще оказват подкрепа и менторство на младежите за постигане на мотивация за образователно и професионално развитие.

Данни по етнически признак се събират единствено на принципа на доброволно самоопределяне и при спазване на Конституцията на Република България, Закона за защита на личните данни, Закона на защита от дискриминация, които са синхронизирани с Европейското законодателство.

Таблица 2.3: Ключови реформи и инициативи за осигуряване на ранна интервенция и активиране

Име на реформата/инициативата [7]	Ключова/и цел/и	Целеви групи, различни от описаната (ако има такива)	Скала	Име и роля на водещата институцията/организацията и партньорите	Времева рамка за изпълнение		Разходи за изпълнение, ако е приложимо
Планирани реформи							

[7] На английски и на български

2.3.1. Въвеждане на нови форми на обучение и използване на регламентираните	Развиване и популяризиране на дистанционна и комбинирана форма на обучение като възможности за гъвкав подход на обучение и като част от възможност за предоставяне на индивидуални пътеки за обучение	Младежи, преждевременно напуснали образователната система и/или такива, които са в риск от преждевременно отпадане	Национално	Министерство на образованието и науката Национално представителни организации на работодателите и на работниците и служителите	След приемане на нов Закон за образованието и на измененията и допълненията на Закона за професионално образование и обучение .	-по проекти от новия програмен период и бюджетно финансиране по делегирани бюджети на училищата
	С изменение и допълнение на Закона за народната просвета от 27.09.2013 г. по чл. 31, т. 8 е въведена и комбинирана форма на обучение за ученици със специални образователни потребности (СОП). До 01.02.2014 г. училищата следва да създадат необходимите условия за прилагането й. Учениците със СОП, които се обучават през 2013/2014 година в дневна или индивидуална форма, могат по всяко време на годината да преминат в комбинирана форма, след промени в подзаконовите актове		Местно	Училищата	N/A	В рамките на делегираните бюджети на училищата
	При наличието на подходящи условия за образование и обучение в образователните институции (професионални гимназии, професионални паралелки) по места и при общо съгласие на общините и местния бизнес, могат да се заложат задочна и вечерна форма, които също се финансират по единен стандарт в делегираните бюджети. Такива форми се вписват по профила/професията в Държавния план-прием за следващата учебна година на региона и се съгласуват и утвърждават по общия ред;		Местно	Училищата	N/A	В рамките на делегираните бюджети на училищата
	Обучение на ученици в самостоятелна и в индивидуална форма, които форми не изискват присъствие, а самостоятелна подготовка и явяване на изпити при спазването на изискванията, залегнали в Правилника за прилагане на Закона за народната просвета		Местно	Училищата	По решение на педагогическия съвет и със заповед на директора на училището	В рамките на делегираните бюджети на училищата

2.3.2. Утвърждаване на индивидуалното и груповото наставничество	Развиване на индивидуалното и груповото наставничество за оказване помощ на младежи, с цел преодоляване на проблеми и трудности в образователен, социален или личен план	Младежи в риск от ранно отпадане от образование; родителите на младежите	Местно	МОН, ММС, местни структури на национално представителни организации на работодателите и на работниците и служителите, браншови организации	След приемането на План за изпълнение на Стратегия за намаляване на преждевременно напусналите образователната система (2013-2015).	-по проекти от новия програмен период;
2.3.3. Кариерно ориентиране в училищата	Изграждане и прилагане на система за кариерно ориентиране и консултиране в различни възрастови категории за мотивиране продължаването на образованието и популяризиране ползата от професионалната квалификация. Кариерното ориентиране включва комплекс от дейности като: консултиране, информиране, съветване, обучение по учебен предмет „Кариерно ориентиране”.	Младежи на 15 и повече години	Местно	МОН, в сътрудничество с национално признати за представителни работодателски организации и браншови организации		
2.3.4. Прилагане на системи за ранно предупреждение	Идентифициране на младежите, застрашени от преждевременно напускане на училище и индивидуална работа с всеки за мотивиране продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация.	Младежи в риск от ранно отпадане от образование	Национално и Местно (общинско, училищно ниво)	МОН; Областна и общинска администрация, органи на местно самоуправление; НСОРБ; АЗ	След приемането на План за изпълнение на Стратегия за намаляване на преждевременно напусналите образователната система (2013-2015). -От второто шестмесечие на 2014 – разработване на модел; - от началото на 2015 г. - апробиране на системата напр. в регион/и на икономическо развитие с най-висок процент на преждевременно напуснали образованието (Северозападен и/или Югоизточен) - 2016-2020 – постепенно реализиране в общините/училищата и	-по проекти през новия програмен период със средства от ЕСФ;

					в останалите региони.	
2.3.5. Нормативно регламентиране на процедурите за валидиране на компетентности, както и на гъвкави пътеки за придобиване на професионална квалификация	Изграждане на система за признаване и валидиране на компетентности, придобити от неформално образование или самостоятелно учене		Национално	МОН, в сътрудничество с национално признати за представителни работодателски организации и браншови организации		
2.3.6. Регламентиране и въвеждане на дуалната форма на обучение	Създаване на възможности за включване в дуална форма на професионално обучение за придобиване на знания и умения, отговарящи на изискванията на работните места и свързани пряко с практиката и бизнеса		Национално	МОН	2020	по проекти през новия програмен период със средства от ЕСФ;
2.3.7.Одобряване на Концепция за развитието на професионалното образование и обучение в България	В разработения проект на Концепция за развитието на професионалното образование и обучение в България са предложени основните приоритетни направления, насочени към реформиране на професионалното образование и обвързването му с потребностите на пазара на труда: осигуряване на качество и ефективност; подобряване на възможностите за достъп до професионално образование и обучение; въвеждане на обучение чрез работа/дуално обучение; професионално образование и обучение в контекста на ученето през целия живот и засилване участието и отговорностите на всички заинтересовани страни за осигуряване на кадри с необходимата за икономиката квалификация.		Национално	МОН	Срок за приемане на Концепцията – август 2014 г.	
Планирани инициативи						

2.3.8. Професионално ориентиране	Професионално ориентиране в училищата и висшите учебни заведения	Провеждане на професионално ориентиране на младежи в училищна възраст, както и на студентите	Местно ниво	РИО; МИКЦ; кариерни центрове към висшите училища, в сътрудничество с национално признати за представителни работодателски организации и браншови организации	Провеждане на информационни кампании за професионално ориентиране сред учениците в последните две години от образованието им в училищата; Кариерно информиране и насочване на студентите.	В рамките на делегираните бюджети на училищата
2.3.9. Специализирана индивидуална работа с регистрираните безработни младежи	Определяне на трудов посредник във всяка дирекция „Бюро по труда", специализиран за работа с младежи (фокусни точки)	Всички регистрирани в бюрото по труда младежи	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда"	Ежедневно	N/A
2.3.9. Организиране и провеждане на младежки трудови борси	Организиране и провеждане на 63 специализирани младежки трудови борси през 2014 г. и 2015 г.	Всички младежи от общината, в която ще се проведе трудовата борса; местни работодатели, които ще разкрият нови работни места за младежи; национално представени организации на работниците и служителите и на работодателите, НПО, РИО	Местно ниво	Местна дирекция „Бюро по труда" – водеща институция за организиране, популяризиране и провеждане; РИО, национално представени организации на работниците и служителите и на работодателите, – подкрепящи организации	През 2014 г. провеждане на 28 трудови борси за младежи През 2015 г. и всяка година до 2020г. провеждане по 35 трудови борси за младежи	N/A
2.3.11. Обмен на информация между МОН и МТСП	Обмяна на информация между МТСП и МОН по реда на сключено споразумение	Рано отпаднали от формалната образователна система	Национално ниво	МТСП и МОН – водещи институции; АЗ – подкрепяща институция	Ежегодно за периода 2014 – 2020г. получени 2 справки относно младежите, били в образование, но не продължили или отпаднали и за завършилите определена образователна степен, но не продължили в следващата	N/A
2.3.12. Създаване на центрове за кариерно развитие.	Изградени 10 центъра за кариерно развитие към дирекции „Регионална служба по заетостта" и към ЦА на АЗ	Организиране и провеждане на „Дни на кариерата"	Национално и регионално ниво	АЗ – водеща институция, в сътрудничество с национално представителни работодателски организации и браншови организации	До края на 2014г.	Съгласно бюджета по схема „Услуги за развитие на гъвкав пазар на труда"
2.3.13. Предоставяне на	Изпълнение на национална	Ученици	Местно	Училищата	От 2015г. ежегодно до 2020г.	Съгласно

средства за деца в риск от отпадане поради неизвинени отсъствия, за финансиране закупуването на учебници, учебни помагала, карти за транспорт, културни, спортни и образователни дейности.	програма „На училище без отсъствия”, мярка „Без отсъствия”. Посредством финансиране материалното подпомагане на ученици в риск от отпадане от образователната система се мотивират тези ученици да продължат образованието си.					бюджета на програмата за всяка година от периода 2014 – 2020, финансиране от държавния бюджет
2.3.14. Създаване на достъпна архитектурна среда, както и съфинансиране на проекти (съвместно с бизнеса) за подобряване на специализираното оборудване в професионалните гимназии.	Изпълнение на Националната програма за развитие на средното образование („Модернизиране на системата на професионалното образование”), с което ще се подобрява качеството на професионалното образование и ще се осигурява пряк контакт на учениците със съвременните технологии по овладяваната професия	Ученици	Местно	Училищата Социални партньори		Съгласно бюджета на програмата за всяка година от периода 2014 – 2020, финансиране от държавния бюджет
2.3.15. Финансиране изграждането на достъпна среда за ученици със СОП	Изпълнение на национална програма „Създаване на достъпна архитектурна среда”, насочена към подобряването достъпността в държавните училища, в които се обучават ученици в гимназиална степен, с цел подпомагане процеса за задържане на учениците със СОП в образователната система.	Ученици със специални образователни потребности	Местно	МОН, МК, МЗХ, ММС		Съгласно бюджета на програмата за всяка година от периода 2014 – 2020 финансиране от държавния бюджет
2.3.16. Инвестиране за въвеждане на съвременни технологии за достъп до информация и обучение	Изпълнение на Национална програма „Информационни и комуникационни технологии в училище” с цел въвеждане на съвременните технологии за достъп до информация и обучение, което е допълнителна мотивация за учениците да участват в образователния процес	Ученици	Местно	Училищата		Съгласно бюджета на програмата за всяка година от периода 2014 – 2020 финансиране от държавния бюджет
2.3.17. Младежки информационно-консултантски центрове	Изпълнение на подпрограма 1: Развитие на мрежата от Младежки информационно-консултантски центрове (МИКЦ) в рамките на Национална програма за младежта (2011 – 2015 г.) МИКЦ ще предлагат пакет от услуги за младежите, които не учат и не работят, в т.ч.	Младежи на възраст от 15 до 29 г.	Местно	НПО, изпълняващи услугата МИКЦ	Стартиране на процедура по Национална програма за младежта (2011-2015), подпрограма 1:Развитие на мрежата от Младежки информационно-консултантски центрове" (МИКЦ) за избор на доставчици на услугата и	400 лв. на 1 активиран млад човек, 80 активирани младежи годишно от всеки МИКЦ.

	идентифициране на тези младежи.				стартиране на дейността по доставка на услугата - 2014 г.	
2.3.18. Включване в огрмотяване	Включване на неграмотни младежи в обучения за достигане на общообразователния минимум, определен за начален етап на основно образование, по учебни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката (по учебните предмети „български език и литература”, „математика”, „човекът и обществото”, „човекът и природата”)	Младежи на възраст от 15 до 29 г.	Местно	МОН, училищата	2014 г. – в рамките на схема по ОП РЧР 2007 – 2013 г. От 2015 г. – по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” (ОП НОИР)* * Финансирането по ОП НОИР към момента е планирано само на ниво приоритетна ос: - Приоритетна ос 2: Образование и учене през целия живот - 211 млн. евро от ЕСФ - Приоритетна ос 3: Образователна среда за активно социално приобщаване - 107 млн. евро от ЕСФ В рамките на финансирането по приоритетните оси ще бъдат осигурени средствата за финансиране на отделни схеми, вкл. за огрмотяване на младежи.	

2.4 Подкрепящи мерки за интегриране на пазара на труда

В България законодателно са регламентирани и е натрупан опит в приложението на различни мерки и действия за повишаване на шансовете за заетост и бъдещо интегриране на пазара на труда, като те ще се прилагат с по-добро качество и по-широк обхват за постигането на търсения ефект от Гаранцията. В целевата група на прилаганите програми, мерки и схеми ще се определи запазена квота за младежи до 25г. За изпълнение на Гаранцията за младежта от началото на 2014 г., ще се прилагат програмите и мерките, насочени към младежите, които са доказали своята ефективност и към които интересът от страна на работодателите и младежите е голям. В същото време ще стартира и работата по разработване на нови програми и схеми за младежи в тясно сътрудничество със социалните партньори и всички ключови институции.

Мерките и действията за интервенции ще бъдат разнообразни и ще бъдат определени в зависимост от профила на младежа:

- *Обучение за огрaмотяване.* За младежите, които са с ниски равнища на основни знания по четене, писане, математика и др. (неграмотни лица), поради преждевременно напускане на системата на формалното образование, ще се предостави възможност за придобиване на знания, съответстващи на началната степен на основното образование с цел огрaмотяване и получаване на достъп до обучение за професионална квалификация. На тези младежи ще се предостави възможност за връщане обратно и интегриране в образователната система или за включване в съкратени като продължителност образователни програми (курсове за огрaмотяване). Специален акцент на тази възможност посредниците на трудовата борса – ромски медиатори и мениджърите на случай ще поставят в работата си с неграмотните младежите.
- *Обучение за придобиване на професионална квалификация* и/или *ключови компетентности*, търсени на пазара на труда. На всеки младеж без квалификация или с идентифицирани потребности за допълване и развиване на притежаваната от него професионална квалификация или за преквалификация ще се предостави възможност за включване в професионално обучение за придобиване на знания и умения по професии, търсени на пазара на труда. За допълване на професионалните знания и умения ще се предостави възможност и за обучение за придобиване на ключови компетентности. Широко ще се използват ваучерите за обучение, като по този начин младежите с помощта на трудовите посредници ще могат да избират обучаващи институции.
- *Подкрепа за намиране на работа на първичния пазар на труда*. Младежите ще получават информация и насочване към работни места, съответстващи на профила им. Младежите ще могат да се включат в кратки обучения за запознаване с трудовите и осигурителни права и задълженията, които ще имат при започване на работа. Подкрепа за намиране на работа на първичния пазар на труда ще бъде оказвана на всеки младеж, регистриран в бюрата по труда. Трудовите посредници ще работят активно с местните работодатели, за осигуряване на устойчиви работни места, подходящи за младежите.
- *Подкрепа за създаване на работни места* за наемане на безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда. Подкрепата ще се изразява в предоставяне на работодателите на различни финансови субсидии. Плащанията могат да включват покриване на трудово възнаграждение на наетия младеж; поемане на социални и здравни плащания, които са дължими за сметка на работодателя, за транспорт до работното място и др. Насърчаването на работодателите да наемат безработни младежи е важен инструмент в усилията за осигуряване на (първа) заетост за младежите, придобиване на първи професионален опит, изграждане на трудови навици и трудова дисциплина. Субсидираната заетост е ефективен инструмент за осигуряване на работа на младежи, които трудно биха се реализирали на първичния пазар на труда, поради липса на професионална квалификация, умения, продължително безработни са или са

неактивни. Субсидиите ще бъдат за определен период и с ангажименти за работодателя (например допълнителен период на заетост след субсидирания) и за младия човек (например задължение за включване в обучение преди започване на работа) с оглед гарантиране на ефективност на изразходваните средства.

- *Осигуряване на стажуване на работно място за младежи* с образование и квалификация. Ще се прилагат широко стажантските програми и мерки, насочени към осигуряване на работни места за стажуване на младежи със завършено средно образование, висше образование и/ или курсове за придобиване на професионална квалификация. Работни места за стажуване ще се предлагат в частния бизнес и в държавната администрация.

  С промените в Кодекса на труда от март 2014г. бе регламентиран трудов договор с условие за стажуване. Този договор може да се сключва с младежи до 29 г., завършили средно или висше образование, но не притежаващи професионален опит и трудов стаж по същата професия или специалност. Регламентирането на договора с условие за стажуване разширява възможностите пред работодателите да наемат млади хора и ще спомогне за осигуряването на качествени стажове и защита на трудовите права на стажантите. С договора се определят начинът и формата, чрез които се усвояват практическите умения в процеса на изпълнение на трудовите задължения, продължителността (между 6 и 12 месеца) и др. След прекратяване на договора с условие за стажуване младежа получава препоръка, удостоверяваща резултатите от обучението. Въведените промени отговарят на основни изисквания на Рамката за качество на стажовете като разумна продължителност, признаване на стажа, адекватна социална закрила и заплащане.

- *Осигуряване на чиракуване за младежи с ниско образование и без квалификация*, които не желаят да се включат в образование и курсове за обучение. Работодателите, които назначават на работа за чиракуване младежи под ръководството на наставник ще получават субсидии за трудовото възнаграждение и дължимите осигуровки на чирака и за допълнително възнаграждение на наставника. Срокът на субсидираното чиракуване може да продължи до 12 месеца, през които се покриват, както разходите за труд за наетия за чиракуване младеж, така и суми за наставника. В случай, че работодателят продължи заетостта на младежа и след субсидирания период, сумите за наставника се субсидират и за допълнителния период , но за не повече от 24 месеца. По този начин е създадена възможност чиракуването на младежите да е с по-голяма продължителност. Чиракуването е подходяща форма на подкрепена заетост, от която могат да се възползват младежи с ниско образователна степен и без квалификация, за което изрично ще бъдат информирани от трудовите посредници, вкл. ромските медиатори и мениджърите на случай.

- *Субсидиране на временна заетост за младежи от региони, в които безработицата е висока* и същевременно икономическата (публична и частна) инфраструктура е слабо развита. Работодателите, които наемат младежи за временна работа в общополезни дейности или в частния сектор ще ползват субсидии за техните трудови възнаграждения и осигуровки, като това се отнася за специфична група младежи (с начално и по-ниско образование, без професия и специалност), които нямат друг шанс за включване в заетост. Съчетаването на временната заетост с предоставянето на стимули и възможности за обучение ще бъде инструмент за устойчива интеграция на младежите на пазара на труда.

- *Подкрепа за териториална мобилност в страната при търсене и започване на работа.* Ще се предоставят финансови стимули, насърчаващи и подпомагащи териториалната мобилност на младежите с цел работа, които ще включват поемане на

разходи за ежедневен транспорт до работното място (когато то е различно от мястото на живеене) или за преместване и установяване в ново населено място поради започване на работа.

- *Предоставяне на услуги от мрежата на европейските служби за заетост (EURES)*. В рамките на мрежата ще се предоставят информация, консултации и назначения на младежи, които желаят да започнат работа в друга държава в ЕС, а също така на работодатели, които желаят да наемат кадри в трансграничен план. Посредством интернет портала на EURES ще се организира обмен на кандидати за работа/стажове и предложения за работа. От 2014 г. се предвижда използването на портала на EURES и като платформа за реални назначения в ЕС, както и за места за обучения и стажове. Младежите ще бъдат насочвани и към сайта http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=993&langId=bg, за да се информират и търсят възможности и по инициативата на ЕК „Твоята първа работа с EURES. Ще се използват и новите възможности на „он-лайн“ базираната Европейска класификация на уменията, компетентностите, квалификациите и професиите (ESCO). Службата по заетостта ще използва ESCO да открива съответствия между автобиографиите на търсещите работа младежи и свободните работни места в цяла Европа. Базата от умения/ компетентности на ESCO ще позволи срещането на търсене и предлагане на работа въз основа на сравняване на набора от притежаваните умения от младежите и търсени умения от работодателите.

  Наред с предоставянето на информация относно услугите и възможностите на *EURES*, младежите ще бъдат информирани и за други източници и ресурси, сред които Европейския младежки портал (http://europa.eu/youth/en), Национален център „Европейски младежки програми и инициативи” (http://www.youthbg.info/), ЕвроДеск (http://www.eurodesk.bg/) и др., включително и специалния раздел за Гаранцията за младежта, обособен в рамките на електронната страница на АЗ. Информация за електронно базираните ресурси ще се предоставя на лицата и ще бъде споделяна между организациите/институциите, ангажирани с изпълнението на НПИЕГМ за разпространение сред работещи с младежи НПО и др.

- *Подкрепа за стартиране на собствен бизнес от младите хора с високо образование и квалификация, които имат мотивация и бизнес идеи*. За създаване на собствен бизнес младежите ще бъдат подкрепяни чрез предоставяне на грантови схеми, заеми, средства за инвестиции. Освен финансиране, младежите ще могат да ползват комплекс от услуги, подпомагащи стартирането на бизнес: предоставяне на достъпна и разбираема информация за конкретни схеми, които ще се прилагат за насърчаване предприемачеството на младежите; ориентиране и консултиране за изясняване на бизнес идеята; прилагане на опростени подходи и помощ за разработване на бизнес план и кандидатстване за получаване на финансиране; бързо одобряване на плана и подпомагащо проследяване на изпълнението му; включване в обучение за придобиване на знания и умения за управление на МСП; оказване на консултантска помощ в началния етап на работа на новосъздаденото предприятие.

- Подкрепящи мерки за включване на младите завършващи студенти като учители в средните училища, включително, от ромската общност

- Разработване на адаптационни програми за учителите на възраст до 35 години според нуждите на различните области и общини

- Разработване на механизъм за ангажиране на институциите, бизнеса и неправителствения сектор за осигуряване на допълнително финансиране и ресурсно обезпечаване на мерките за привличане и задържане на млади педагогически кадри в образователната система.

- Специални мерки са предвидени за представителите на ромската общност (включително от северозападния регион на страната). Ще бъдат осигурени повече места за учители от ромски произход в средното училище, както и места за студенти от ромски произход от цялата страна, на които да се предостави възможността за реализация като учители в средното училище.
- Заложените в НПИЕГМ подкрепящи мерки ще бъдат изпълнени в най-пълна степен, ако бъдат приети внесените в Народното събрание Законопроекти за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение. Законопроекттите са обсъдени в рамките на междуведомствена работна група с председател заместник-министър на образованието и науката и е изготвен Доклад в рамките на междуведомствена работна група с председател заместник-министър на образованието и науката във връзка с предстоящо второ четене.
- Към момента се разработва проект на нов Закон за училищното образование, в който ще бъдат предвидени гаранции и законови механизми за повишаване степента на придобитото образование като ключов фактор за намаляване на безработицата сред младежите, както и за намаляване броя на преждевременно напусналите или ранно отпадналите от образователната система. След влизането в сила на новия закон ще бъде актуализирана и съпътстващата го нормативна уредба.

Посочените мерки и действия за интервенции ще се изпълняват чрез съгласувани действия на отговорните институции и организации, сред които бюрата по труда, училищата, центровете за професионално обучение, национално представените организации на работниците и служителите и на работодателите, младежки организации, НПО, организации за местно икономическо развитие, центрове за информация и професионално ориентиране, институциите, ангажирани с разработване и провеждане на политиката за младежите, местните власти и др.

На всеки регистриран безработен младеж ще се предоставя информация за съществуващите мерки за обучение, стажуване, чиракуване и заетост, подходящи за него, съобразно индивидуалния му профил. Важна стъпка – етап от работата с всеки младеж до 25 г. в посока осигуряване на заетост и/или обучение, ще бъде включването в мотивационно обучение. То се фокусира върху придобиването на знания и умения от младежа за адаптиране към работна среда. Допринася за развиването на умения за общуване, работа в екип, самостоятелно организиране на работния процес и др. Включването в групи за мотивационно обучение развива и уменията за самооценка на възможностите, за търсене и ползване на информацията като ресурс и социални умения за адаптивно поведение.

Поетапното прилагане на Гаранцията за младежта през 2014 г. предполага поставяне на акцент, по отношение финансирането със средства от държавния бюджет, върху отправянето на качествено предложение за работа, както и насочването към подходящо обучение на младежите с основно и по-ниско образование, чийто дял в общия брой на регистрираните безработни младежи е най-значителен. Едновременно с това, трудовите посредници, както и психолозите и мениджърите на случай, работещи в бюрата по труда, ще работят активно с всеки младеж, независимо от неговото образователно/квалификационно равнище, като им предоставят пълен набор от услуги, съобразно индивидуалния им профил. Практически поетапното изпълнение на Гаранцията за младежта ще се прилага през 2014 г. само по отношение приоритетното разходване на средствата от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда.

Таблица 2.4: Ключови реформи и инициативи за интеграция на пазара на труда

Име на реформата/инициативата	Ключова/и цел/и	Целеви групи, различни от описаната (ако има такива)	Скала	Име и роля на водещата институцията/организацията и партньорите	Времева рамка за изпълнение	Разходи за изпълнение, ако е приложимо
Планирани инициативи						

2.4.1. Изготвяне на индивидуален план за действие	Изготвени индивидуални планове за действие - в деня на регистрацията се стартира разработването на индивидуален план за действие, който се допълва при всяко посещение на младежа в бюрото по труда. При попълването се използва системата за профилиране. В плана за действие ангажименти поемат, както трудовия посредник, така и младежа.	За всеки младеж, регистриран в дирекция „Бюро по труда”	Местно	Дирекции „Бюро по труда“	Ежедневно	В рамките на средствата за текуща издръжка на Агенцията по заетостта, заложени в държавния бюджет за съответната година.
2.4.2. Професионално ориентиране	Провеждане на професионално ориентиране на безработни младежи в дирекциите „Бюро по труда” или в лицензирани институции по реда на ЗПОО.	Насочване към центрове за информиране и професионално ориентиране или осъществяване на информиране и консултиране на всеки регистриран безработен младеж до 25 г. в дирекции „Бюро по труда”	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда”	До края на 2014 г. на всеки новорегистриран в бюрото по труда младеж до 24 г. вкл. ще бъде предоставено професионално ориентиране	За 2014г. в рамките на средствата за текуща издръжка на Агенцията по заетостта, заложени в държавния бюджет За периода 2015 – 2020 - НПДЗ за съответната година - Държавен бюджет
2.4.3. Мотивационно обучение	Включване в групово мотивационно обучение	За всеки регистриран в бюрото по труда младеж.	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда“	За 2014г. в рамките на средствата за текуща издръжка на Агенцията по заетостта, заложени в държавния бюджет За периода 2015 – 2020 - НПДЗ за съответната година -Държавен бюджет	
2.4.4. Насочване към работни места на първичния пазар на труда	Подбор на младежи, съобразно заявените свободни работни места на първичния пазар на труда и насочването им към тях.	За всеки регистриран в бюрото по труда младеж.	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда“	Ежедневно	В рамките на средствата за текуща издръжка на Агенцията по заетостта, заложени в държавния бюджет.
2.4.5. Субсидиране на работните заплати за ”първа работа”	Осигуряване на възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване на прехода между образованието и пазара на труда	Младежи до 29 г. без трудов стаж по специалността, които са завършили висше образование (дипломирани) и са регистрирани в дирекциите „Бюро по труда”	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда”	Програма „Старт на кариерата” Компонент 1	НПДЗ за съответната година - Държавен бюджет
2.4.6. Субсидии за работодателите да наемат безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда (чл. 36 ал. 1 и чл. 36 ал. 2 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места, на които да назначават младежи	Безработни младежи до 29-годишна възраст, вкл. с трайни увреждания, военноинвалиди, младежи от социални заведения, завършили образованието си; приоритетно включване на младежи до 24 годишна възраст вкл.	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда”	НПДЗ за съответната година -Държавен бюджет	
2.4.7. Субсидии за	Насърчаване на	Безработни младежи до 29-	Местно	Дирекции	НПДЗ за съответната година -Държавен бюджет	

работодателите да наемат безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда (чл. 36а от ЗНЗ)	работодателите да разкриват работни места на непълно работно време, на които да назначават продължително безработни младежи	годишна възраст с непрекъснато поддържана регистрация не по-малко от 12 месеца	ниво	„Бюро по труда”	
2.4.8. Субсидии за работодателите да наемат безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда (чл. 36б от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места, на които да наемат безработни младежи до 29-годишна възраст, завършили средно или висше образование и без трудов стаж	Безработни младежи до 29-годишна възраст, завършили средно или висше образование и без трудов стаж; приоритетно включване на младежи до 24 годишна възраст вкл.	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда”	НПДЗ за съответната година -Държавен бюджет
2.4.9. Субсидии за работодателите да наемат безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда, за стажуване (чл. 41 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за стажуване, на които да наемат безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда	Безработни младежи до 29-годишна възраст, придобили през последните 24 месеца квалификация по професия или по част от професия, изисквана за заеманата длъжност и без трудов стаж по тази професия; приоритетно включване на младежи до 24 годишна възраст вкл.	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда”	НПДЗ за съответната година -Държавен бюджет
2.4.10. Субсидии за работодателите да наемат за чиракуване безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда (чл. 41а от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да наемат за чиракуване, под ръководството на наставник, безработни младежи, регистрирани в бюрата по труда	Безработни младежи до 29-годишна възраст с основно или по-ниско образование и без квалификация; приоритетно включване на младежи до 24 годишна възраст вкл.	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда”	НПДЗ за съответната година -Държавен бюджет
2.4.11. Осигуряване на средства за професионална квалификация и ключови компетентности	Повишаване пригодността за заетост на младежите посредством включването им в курсове за придобиване на професионална квалификация и/или ключови компетентности	Младежи до 29 г.; приоритетно включване на младежи до 24 годишна възраст вкл.	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда”	НПДЗ за съответната година -Държавен бюджет
2.4.12. Предоставяне на грантове за стартиране на самостоятелен бизнес; предоставяне на средства за обучение, както и за консултантски услуги (чл. 49 от ЗНЗ)	Насърчаване на безработни лица да започнат самостоятелна стопанска дейност като създадат микропредприятия	Безработни лица, вкл. младежи с одобрен бизнес проект; приоритетно включване на младежи до 24 годишна възраст вкл.	Местно ниво	Дирекции „Бюро по труда”	НПДЗ за съответната година -Държавен бюджет

2.4.13. Подпомагане на трудовата мобилност посредством използване информация от базите данни, публикувани в EURES портала (European job mobility portal), както и информация и консултации, предлагани от над EURES съветниците	Използване възможностите на мрежата EURES, както за информация относно обявени свободни работни места и документи за кандидатстване, така и относно възможностите за образование и професионално обучение в ЕС	Безработни лица, вкл. младежи	Национално, регионално и местно	ЦА на АЗ – 3 EURES съветника; Дирекции РСЗ – 5 EURES съветника; Дирекции „Бюро по труда" – 11 EURES съветника	В рамките на средствата за текуща издръжка на Агенцията по заетостта, от държавния бюджет	
2.4.14. Разработване на схеми за изпълнение на Гаранцията за младежта по ОП РЧР 2014-2020	Предоставяне на професионално ориентиране и кариерно консултиране; включване в обучения – мотивационно, за придобиване на професионална квалификация и/или ключови компетентности; Предоставяне на качествено предложение за работа на първичния пазар, за чиракуване или стажуване; Насърчаване на териториалната мобилност за намиране на работа, както и при започване на работа в населено място, различно от местоживеенето. Предоставяне на обучения за придобиване на предприемачески, управленски и бизнес умения; предоставяне на финансова подкрепа за стартиране на самостоятелна заетост; предоставяне на специализирани консултант-ски услуги на самостоятелно заети лица по въпроси, свързани с развитието на бизнеса; Съвместяване на семейния и професионалния живот включително чрез интегрирани услуги	Регистрирани безработни младежи до 29 г. включително; младежи до 29 г. вкл., които не работят и не учат	Национално	АЗ	До края на 2014 г. стартирана схема	2014 – 2020 г.: 231 276 000 лв.; 2014 г. – 23 412 345 лв.
2.4.15. Стимулиране на работодателите да наемат	Схема „Ново работно място" по ОП РЧР 2007-2013:	Безработни младежи до 29-годишна възраст, регистрирани в		АЗ	2014	9 000 000 лв.

безработни до 29-годишна възраст, като им се осигури подкрепа за инвестиционните разходи, свързани със създаването на нови работни места за целевата група и разходите за труд.	повишаване пригодността за заетост на младежи от целевата група посредством включването им в обучения за професионална квалификация или ключови компетентности и последващо включване в заетост при работодатели, получили средства за създаването на нови работни места.	дирекции „Бюро по труда".				
2.4.16. Предоставяне на финансови стимули на работодателите за наемане на безработни младежи до 29 г., за период до дванадесет месеца, но не по-малко от 6 месеца, на работодатели, наели на съществуващи свободни работни места успешно завършилите обучението лица	Схема „Първа работа" по ОП РЧР 2007-2013: Осигуряване на заетост на млади безработни до 29-годишна възраст, посредством предоставяне на стимули на работодателите за тяхното наемане. За голяма част от целевата група това е първо работно място, поради което по операцията лицата се включват в подходящо професионално обучение или обучение по ключови компетенции в зависимост от потребностите на работодателя. Широкият кръг на допустимите обучения позволява да бъдат обхванати голям брой безработни младежи, независимо от тяхното образование и квалификация и дава възможност за адекватна подготовка спрямо нуждите на бизнеса за конкретната позиция.	Безработни младежи до 29-годишна възраст, регистрирани в дирекции „Бюро по труда".		АЗ	2014	11 000 000 лв.
2.4.17. Осигуряване на стажуване на младежи по тяхната специалност, при работодател, с определени от него наставници,	Схема „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможности за стаж": Повишаване на конкурентоспособността на младежите чрез стажуване по специалността, което улеснява прехода от образование към заетост и води до натрупване на първи професионален опит, необходим за заемане на	Безработни младежи до 29 г., регистрирани в дирекции „Бюра по труда", завършили средно или висше образование (дипломирани), без трудов стаж по специалността.		АЗ	2014г.	5 000 000 лв.

	свободни работни места, изискващи определен опит,					

3. Финансиране

Изпълнението на настоящия план ще се финансира със средства от държавния бюджет (в рамките на средствата за издръжка на АЗ и по НПДЗ за съответната година), от ЕСФ, включително посредством Инициативата за младежка заетост, в рамките на изпълнението на ОП РЧР, както и със средства от работодателите.

- *Финансиране от държавния бюджет в рамките на средствата за издръжка на АЗ:* изготвянето на индивидуални планове за действие за всеки новорегистриран младеж до 24 г. включително ще се осъществява от трудовите посредници в бюрата по труда. В рамките на бюджета за издръжка на АЗ през 2014 г. са предвидени средства в размер на 1 125 000 лв. за изготвяне на индивидуален план за действие на 75 000 новорегистрирани младежи до 24 г. вкл. Със средства в размер на 250 000 лв. от издръжката на АЗ през 2014 г. ще бъде финансирано и провеждането на мотивационно обучение за 14 000 младежи.

  Общият размер на средствата от държавния бюджет, които ще бъдат осигурени в рамките на средствата за издръжка на АЗ в периода 2014 – 2020 г. за изготвяне на индивидуални планове за действие за всеки новорегистриран младеж и за провеждане на мотивационно обучение ще бъдат в размер на 10.9 млн. лв.

- *Финансиране от държавния бюджет по НПДЗ*: в периода на изпълнение на Плана – 2014-2020 г., ще бъдат осигурени средства в размер на 388 972 695 лв., в рамките на бюджета за изпълнение на активната политика на пазара на труда (съобразно НПДЗ за съответната година). Със средствата от държавния бюджет ще се финансира субсидирането на заетост, стажуване, чиракуване и обучение на безработните младежи, регистрирани в бюрата по труда, като в програмите и мерките, които не са специално насочени към младите хора, младежите също ще бъдат приоритетна целева група за включване. До 30 % от включените в програми и мерки за заетост и обучение ще бъдат младежи до 29 г. Предвиденото финансиране в рамките на НПДЗ през 2014 г. е в размер на 21 900 000 лв., с които ще бъде осигурена заетост на 7 хил. младежи до 29 г. и около 4 хил. младежи ще бъдат включени в обучение.

  Общо в периода 2014 – 2020 г., съобразно направените разчети в Актуализираната стратегия по заетостта на Р България (2013-2020 г.) за финансиране на активната политика на пазара на труда, с предвидените средства в размер на 388 972 695 лв. се очаква включването в заетост и обучение на повече от 150 хил. младежи.

- *Финансиране от ЕСФ*: изпълнението на настоящия план ще бъде подкрепено финансово и със средства от ЕСФ - в контекста на ОП РЧР, и по реда на Инициативата за младежка заетост (Youth Employment Initiative). Общият размер на средствата за периода 2014 -2020 г. е около 324 176 000 лв., с които ще се финансират и схеми за Гаранция за младежта. Изпълнението на първата схема за изпълнение на Гаранцията за младежта ще стартира през 2014 г. и ще включва модули за активиране на неактивни (вкл. от групата NEETs), предоставяне на обучение и субсидиране на заетост, чиракуване и стажуване. За изпълнение на схемата през 2014 г. са предвидени 23 412 345 лв., с които може да се осигури заетост и/или обучение на повече от 7 000 младежи до 29 г. В допълнение, през 2014 г. ще продължи изпълнението и на три схеми по ОП РЧР 2007-2013 г., в които нововключените младежи ще са 1 270, а средствата са 25 000 000 лв.

  За периода 2014 – 2020 г., средствата по реда на Инициативата за младежка заетост за България са в размер на 55 188 745 евро (106 261 946 лв.). По линия на ЕСФ ще бъдат осигурени 63 467 057 евро (122 201 239 лв.), в т. ч. национално съфинансиране в размер на 8 278 312 евро (15 939 292 лв.).

- В резултат от работата на трудовите посредници с регистрираните безработни младежи, около 10 % (около 7.5 хиляди през 2014 г.) от тях ще започнат работа на първичния пазар

на труда. Средствата на работодателите, с които ще финансират тази заетост са приносът на бизнеса към изпълнението на настоящия план. Предвиденото национално финансиране е от бюджета за издръжка на АЗ и през 2014 г. е в размер на 1 000 000 лв. Общо за периода 2014-2020 г. средствата са в размер на 9 100 000 лв.

Таблица 3: Финансиране

Наименование на инициативата	Срок за който е планирано финансирането	Ресурси & нива на финансиране*					Брой планирани бенефициенти (когато е приложимо)			Цена на получателя (когато е приложимо)
		EU/ESF/YEI	Национални фондове, включително съфинансиране	Регионални / местни фондове	Фонд на работодателя	Други (моля посочете)	Мъже	Жени	Общо	
Планирани инициативи										
2014 г.										
2.4.1. Изготвяне на индивидуални планове за действие	2014		1 125 000				36 750	38 250	75 000	
2.4.3. Мотивационно обучение	2014		250 000				6 000	8 000	14 000	
2.4.4. Устройване на работа на младежи на първичния пазар	2014		1 000 000				3 800	3 700	7 500	
2.4.5.-2.4.12. Осигуряване на заетост, обучение, стажуване и чиракуване, финансирано със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда	2014		21 900 000				5 200	5 800	11 000	
2.4.15.-2.4.17.Схеми по ОП РЧР 2007-2013: "Ново работно място", „Първа работа”, „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможности за стаж”	2014	25 000 000					622	648	1 270	
2.4.14. Схеми за изпълнение на Гаранция за младежта (ОП РЧР 2014-2020)	2014	23 412 345					3 824	3 980	7 804	
Общо		**48 412 345**	**24 275 000**	**0**	**0**	**0**				
2015 г.										
2.4.1. Изготвяне на индивидуални планове за действие	2015		1 150 000				34 300	35 700	70 000	
2.4.3. Мотивационно обучение	2015		300 000				6 370	6 630	13 000	
2.4.4. Устройване на работа на младежи на първичния пазар	2015		1 100 000				3 920	4 080	8 000	

2.4.5.-2.4.12. Осигуряване на заетост, обучение, стажуване и чиракуване, финансирано със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда	2015		34 650 000				8 143	9 182	17 325	
2.4.14. Схеми за изпълнение на Гаранция за младежта (ОП РЧР 2014-2020)	2015	207 863 655					29 957	31 180	61 136	
Схеми за обучение и заетост (ОП РЧР 2014-2020)		4 900 000					1 000	1 041	2 042	
Общо		**212 763 655**	**37 200 000**	**0**	**0**	**0**				
2016 г.										
2.4.1. Изготвяне на индивидуални планове за действие	2016		1 175 000				32 500	32 500	65 000	
2.4.3. Мотивационно обучение	2016		350 000				5 880	6 120	12 000	
2.4.4. Устройване на работа на младежи на първичния пазар	2016		1 200 000				4 018	4 182	8 200	
2.4.5.-2.4.12. Осигуряване на заетост, обучение, стажуване и чиракуване, финансирано със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда	2016		54 450 000				11 176	12 603	23 779	
2.4.14. Схеми за изпълнение на Гаранция за младежта (ОП РЧР 2014-2020)	2016						0	0	0	
Схеми за обучение и заетост (ОП РЧР 2014-2020)		5 600 000					1 055	1 098	2 154	
Общо		**5 600 000**	**57 175 000**	**0**	**0**	**0**				
2017 г.										
2.4.1. Изготвяне на индивидуални планове за действие	2017		1 200 000				29 400	30 600	60 000	
2.4.3. Мотивационно обучение	2017		400 000				6 125	6 375	12 500	
2.4.4. Устройване на работа на младежи на първичния пазар	2017		1 300 000				4 165	4 335	8 500	
2.4.5.-2.4.12. Осигуряване на заетост, обучение, стажуване и чиракуване, финансирано със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда	2017		59 895 000				11 490	12 956	24 446	
2.4.14. Схеми за изпълнение на Гаранция за младежта (ОП РЧР 2014-2020)	2017						0	0	0	
Схеми за обучение и заетост (ОП РЧР 2014-2020)	2017	8 400 000					1 470	1 530	3 000	
Общо		**8 400 000**	**62 795 000**	**0**	**0**	**0**				

2018 г.										
2.4.1. Изготвяне на индивидуални планове за действие	2018		1 225 000				26 950	28 050	55 000	
2.4.3. Мотивационно обучение	2018		450 000				5 390	5 610	11 000	
2.4.4. Устройване на работа на младежи на първичния пазар	2018		1 400 000				4 263	4 437	8 700	
2.4.5.-2.4.12. Осигуряване на заетост, обучение, стажуване и чиракуване, финансирано със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда	2018		65 884 500				11 812	13 320	25 131	
2.4.14. Схеми за изпълнение на Гаранция за младежта (ОП РЧР 2014-2020)	2018						0	0	0	
Схеми за обучение и заетост (ОП РЧР 2014-2020)	2018	12 600 000					2 058	2 142	4 200	
Общо		**12 600 000**	**68 959 500**	**0**	**0**	**0**				
2019 г.										
2.4.1. Изготвяне на индивидуални планове за действие	2019		1 300 000				24 500	25 500	50 000	
2.4.3. Мотивационно обучение	2019		300 000				4 900	5 100	10 000	
2.4.4. Устройване на работа на младежи на първичния пазар	2019		1 500 000				4 361	4 539	8 900	
2.4.5.-2.4.12. Осигуряване на заетост, обучение, стажуване и чиракуване, финансирано със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда	2019		72 472 950				12 143	13 693	25 836	
2.4.14. Схеми за изпълнение на Гаранция за младежта (ОП РЧР 2014-2020)	2019						0	0	0	
Схеми за обучение и заетост (ОП РЧР 2014-2020)	2019	15 400 000					2 358	2 454	4 813	
Общо		**15 400 000**	**75 572 950**	**0**	**0**	**0**				
2020 г.										
2.4.1. Изготвяне на индивидуални планове за действие	2020		1 325 000				22 050	22 950	45 000	
2.4.3. Мотивационно обучение	2020		350 000				4 900	5 100	10 000	
2.4.4. Устройване на работа на младежи на първичния пазар	2020		1 600 000				4 459	4 641	9 100	

2.4.5.-2.4.12. Осигуряване на заетост, обучение, стажуване и чиракуване, финансирано със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда	2020		79 720 245				12 483	14 077	26 560	
2.4.14. Схеми за изпълнение на Гаранция за младежта (ОП РЧР 2014-2020)	2020						0	0	0	
Схеми за обучение и заетост (ОП РЧР 2014-2020)	2020	21 000 000					3 026	3 150	6 176	
Общо		**21 000 000**	**82 995 245**	**0**	**0**	**0**				
2014 - 2020 г.										
2.4.1. Изготвяне на индивидуални планове за действие	2014-2020	0	8 500 000	0	0	0	206 450	213 550	420 000	
2.4.3. Мотивационно обучение	2014-2020	0	2 400 000	0	0	0	39 565	42 935	82 500	
2.4.4. Устройване на работа на младежи на първичния пазар	2014-2020	0	9 100 000	0	0	0	28 986	29 914	58 900	
2.4.5.-2.4.12. Осигуряване на заетост, обучение, стажуване и чиракуване, финансирано със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда	2014-2020	0	388 972 695	0	0	0	72 447	81 632	154 079	
2.4.14. Схеми за изпълнение на Гаранция за младежта (ОП РЧР 2014-2020)	2014-2020	231 276 000	0	0	0	0	33 781	35 160	68 940	0
Схеми за обучение и заетост (ОП РЧР 2007-2013; ОП РЧР 2014-2020)	2014-2020	92 900 000	0	0	0	0	11 591	12 064	23 654	
Общо		**324 176 000**	**408 972 695**	**0**	**0**	**0**				

* Финансирането се основава на Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013 - 2020 г. и Проекта на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020 г.

4. Оценка и непрекъснато подобряване на схемите

На ниво ЕС, Европейската комисия (ЕК) ще наблюдава прилагането на схеми за Гаранция за младежта посредством многостранното наблюдение на Комитета по заетостта (EMCO) в рамките на Европейския семестър. В допълнение, в съответствие с препоръката на Съвета на ЕС, мрежата на обществените служби по заетостта, с подкрепа от страна на ЕК, ще продължи да наблюдава и да докладва за изпълнението и резултатите от схемите за Гаранцията за младежта, по които обществените служби работят. Мониторингът ще съдържа три елемента: 1) актуализиране на Проучването на бизнес модела на обществените служби за заетост (ОСЗ) като се добавят фишове на държавите през 2014 г., както и специален младежки модул; 2) продължаване на самооценката за капацитета на ОСЗ за изпълнение на Гаранцията за младежта с акцент върху основните дейности на ОСЗ; 3) качествена оценка и оценка на въздействието на мерките за младежи, изпълнявани от ОСЗ, изброени в Каталога с мерки за изпълнение на Гаранцията за младежта, както и за други мерки, изпълнявани от ОСЗ.

За да се осигури ефективното използване на ресурсите, държавите-членки следва да гарантират оценяването и непрекъснатото подобряване на изпълняваните мерки, дефинирани в контекста на Гаранцията за младежта, така че да постигнат целите си.

Предвид важността на активната политика на пазара на труда, включително насочена към младежите и за гарантиране ефективното изразходване на средствата за нея, в България се прилага Методика за мониторинг и оценка на активните програми и мерки на пазара на труда. Методиката дава обща основа, единен подход за анализ и оценка на активната политика, за да се гарантира еднозначност и надеждност на управленските изводи и препоръки. Тя определя общата рамка за провеждане на текущ мониторинг и оценка на изпълнението на активната политика. Двете най-широко използвани техники за оценка на програмите и мерките за заетост са текущият мониторинг на основни показатели и оценка на ефекта от приложението по отношение намирането на работа след участие в програмите и мерките за заетост и професионална квалификация.

Обект на мониторинга и оценката по Методиката са програмите и мерките, финансирани от държавния бюджет със средства за активна политика и включени в Националния план за действие по заетостта – основният инструмент на политиката по заетостта, в който ежегодно се определят проектите, програмите и мерките, които се реализират, видовете стимули и техните размери - както за работодателите, така и за участниците в субсидираната заетост.Пълният цикъл на наблюдение и оценка на действащите програми включва:

1. Предварителна оценка;
2. Текущо наблюдение на изпълнението на програмите и мерките;
3. Годишен анализ и оценка на изпълнението и въздействието от реализацията на програмите и мерките.

С цел предприемането на действия за подобряване на насочеността и повишаване на ефективността от приложението на различни инициативи на пазара на труда периодично се провежда и т. нар. междинна оценка. Основна цел на тази оценка е да осигури междинна, допълнителна информация, която да послужи за вземането на решения за промени, продължаване или прекратяване на реализацията на дадени мерки и/или програми.

Планирани оценки (за нефинансовите аспекти) структурни реформи

Съгласно Актуализираната стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г., най-малко веднъж на 3 години ще се провежда брутна оценка на ефекта от изпълнението на програмите и мерките за заетост и обучение, финансирани със средства от държавния бюджет и нетна оценка – най-малко веднъж на 5 години.

Една от основните задачи на Координационния съвет за изпълнение и мониторинг на НПИЕГМ е свързана с мониторинг на изпълнението на Плана. В тази връзка има конкретни задачи, дефинирани в Правилника за дейността на Координационния съвет за изпълнение и мониторнг на НПИЕГМ, които да гарантират регулярното следене на изпълнението с оглед навременно предприемане на действия, в случай на неизпълнение или изоставане, както и за по-добро насочване на действията и инициативите. Сред конкретните дейности по мониторинг на НПИЕГМ са:

- разглеждане на тримесечни доклади за напредъка на изпълнението на Плана, съдържащи информация за използваните финансови ресурси по отделните инициативи и постигнатите резултати;
- планиране извършването на текущи и последващи оценки на Плана и на отделни негови мерки;
- изисква информация от институциите и организациите във връзка с осъществяване на дейността си;
- прави предложения и обсъжда резултатите от изпълнението на дейности за укрепване капацитета на заинтересованите страни, както и дейности за взаимно обучение, изграждане на партньорства, обмен на опит и добри практики между тях.

Таблица 4: Планирани оценки на инициативи и на финансовите аспекти на реформите

Индикатор	Целева група (или еквивалентна)	Резултати за бенефициентите	Източници на информация
1.Индикатори на макро ниво			
Брой безработни до 24 г. вкл., регистрирани в бюрата по труда	-	-	Агенция по заетостта
Брой активирани лица до 24 г., регистрирани в бюрата по труда	-	-	Агенция по заетостта
Регистрирани безработни младежи до 24 г. включително, от тях: - с предишна заетост - от системата на образованието - напуснали образователната система и нерегистрирани като безработни	-	-	Агенция по заетостта
Брой безработни до 29 г. вкл., регистрирани в бюрата по труда	-	-	Агенция по заетостта
Брой безработни 15-24 г.	-	-	Национален статистически институт
Коефициент на безработица 15-24 г.	-	-	Национален статистически институт
Коефициент на безработица 15-29 г.	-	-	Национален статистически институт
Брой лица, които не работят и не учат 15-24 г.	-	-	Национален статистически институт
Дял на лицата, които не работят и не учат 15-24 г	-	-	Национален статистически институт, Евростат
2. Индикатори за изпълнение			
2.1.Професионално ориентиране	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи, получили професионално ориентиране до 29 г. до 24 г. вкл.	Агенция по заетостта
2.2.Брой отправени предложения от тях за:	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи, получили предложение за обучение или заетост до 29 г. до 24 г. вкл.	Агенция по заетостта
Обучение - мотивационно обучение -огрaмотяване -придобиване на ключови компетентности в т.ч.: - по предприемачество -придобиване на професионална квалификация, в т.ч. - за започване на самостоятелна стопанска дейност - по предмета на дейност и/или нейното управление	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи до 29 г. и до 24 г. вкл., получили предложение за: - мотивационно обучение - огрaмотяване -обучение за придобиване на ключови компетентности -обучение за придобиване на професионална квалификация в т.ч. - за започване на самостоятелна стопанска дейност- по предмета на дейност и/или нейното управление	Агенция по заетостта
Заетост -на първичен пазар -субсидирана заетост в т.ч.: -стажуване -чиракуване -самостоятелна стопанска дейност	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи, получили предложение за заетост до 29 г. и до 24 г. вкл. на първичен пазар -субсидирана заетост в т.ч.: -стажуване -чиракуване -самостоятелна стопанска дейност	Агенция по заетостта

2.3. Брой младежи, включени в:			
Обучение - мотивационно обучение -огрaмотяване - за придобиване на ключови компетентности, в т.ч.: - по предприемачество - за придобиване на професионална квалификация, в т.ч.: - за започване на самостоятелна стопанска дейност - по предмета на дейност и/или нейното управление	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи до 29 г. и до 24 г. вкл., включени в - мотивационно обучение - огрaмотяване - обучение за придобиване на ключови компетентности - обучение за придобиване на професионална квалификация в т.ч. - за започване на самостоятелна стопанска дейност- по предмета на дейност и/или нейното управление	Агенция по заетостта
Заетост -на първичен пазар -субсидирана заетост в т.ч.: -стажуване -чиракуване -самостоятелна стопанска дейност	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи до 29 г. и до 24 г. вкл., включени в заетост от тях: -на първичен пазар -субсидирана заетост в т.ч. -стажуване -чиракуване -самостоятелна стопанска дейност	Агенция по заетостта
2.4. Териториалната мобилност на безработни лица	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи до 29 г. и до 24 г. вкл., използвали териториалната мобилност	Агенция по заетостта
2.5. Трудовата мобилност чрез EURES	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи до 29 г. и до 24 г.вкл., възползвали се от възможностите на EURES	Агенция по заетостта
2.6. Схема „Гаранция за младежта" по ОП РЧР 2014-2020	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.	Безработни младежи до 29 г. и до 24 г. вкл., включени в схемата	Агенция по заетостта
3. Индикатори за резултат			
Регистрирани отново в бюрата по труда след изтичане на срока на договора за заетост	Безработни младежи до 29 г., Безработни младежи до 24 г. вкл.		Агенция по заетостта
Участници, които 6 месеца след напускане на мярката/програмата/схемата имат работа, вкл. са самостоятелно заети	Младежи до 29 г., Младежи до 24 г. вкл.		Национална агенция за приходите
Участници, които 12 месеца след напускане на мярката/програмата/схемата имат работа, вкл. са самостоятелно заети	Младежи до 29 г., Младежи до 24 г. вкл.		Национална агенция за приходите